

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSR.422.9.2017.MK

Warszawa, 13 czerwca 2017 roku

Pan
Mariusz Błaszczak
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

1 kwietnia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i środkach komunikowania się (Dz. U. Nr 209 poz. 1243 z późn. zm.). Ustawa przyznaje osobom doświadczającym trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się (osobom uprawnionym) określone uprawnienia w sferze kontaktów z organami administracji publicznej, jednostkami systemu, podmiotami leczniczymi, jednostkami Policji, Państwowej Straży Pożarnej i straży gminnych oraz jednostkami ochotniczymi działającymi w tych obszarach (podmiotami zobowiązanymi). Osoby te mają w szczególności prawo do skorzystania z pomocy osoby przybranej (osoby, która ukończyła 16 lat i została wybrana przez osobę uprawnioną w celu ułatwienia porozumienia z osobą uprawnioną i udzielenia jej pomocy w załatwieniu spraw w organach administracji publicznej, jednostkach systemu, podmiotach leczniczych, jednostkach Policji, Państwowej Straży Pożarnej i straży gminnych oraz jednostkach ochotniczych działających w tych obszarach – art. 3 pkt 1 ustawy o języku migowym i środkach komunikowania się) oraz prawo dostępu do usługi pozwalającej na komunikowanie się w kontaktach z podmiotami zobowiązanymi (możliwość skorzystania z usług tłumacza PJM, SJM i SKGON bądź pracownika posługującego się PJM lub SJM; możliwość komunikowania się z wykorzystaniem środków wspierania komunikowania się).

Powyższa ustawa kierowana jest do szerokiej grupy odbiorców. Do grona osób posiadających problemy z komunikowaniem się można zaliczyć osoby głuche, głuchoniewidome oraz niedosłyszące. Szacuje się, że w Polsce żyje blisko 700.000 osób z uszkodzeniem bądź chorobą narządu słuchu. Według szacunkowych danych Polskiego

27 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

Związku Głuchych 40.000 osób głuchych używa w komunikowaniu się różnych form języka niewerbalnego. Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym szacuje zaś, że 3.000 osób w Polsce jest głuchoniewidomych.¹

Podkreślić należy, że dla osób, które urodziły się głuche lub straciły słuch w dzieciństwie, język polski jest językiem obcym, a opanowanie go w stopniu umożliwiającym czytanie i pisanie bywa niemożliwe. Osoby te posługują się w kontaktach życia codziennego językami niewerbalnymi. Podstawowym celem ustawy o języku migowym i środkach komunikowania się jest zapewnienie odpowiedniego poziomu wsparcia osobom uprawnionym w pokonaniu istniejących barier w komunikowaniu się z osobami słyszącymi, przede wszystkim w kontaktach z instytucjami publicznymi, służbami ratowniczo-interwencyjnymi oraz zakładami opieki zdrowotnej.

Chciałbym zwrócić szczególną uwagę na konieczność zagwarantowania uprawnień w zakresie kontaktów nieletnim doświadczonym trwale lub okresowo trudnością w komunikowaniu się, zatrzymanych przez Policję, a następnie umieszczonych w policyjnych izbach dziecka.

W sytuacji zatrzymania niezbędne jest natychmiastowe nawiązanie kontaktu z nieletnim. Art. 32g § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 1654 z późn. zm.) stanowi, że zatrzymanego nieletniego informuje się natychmiast o przyczynach zatrzymania oraz przysługujących mu prawach, w tym o prawie do skorzystania z pomocy adwokata, prawie do odmowy składania wyjaśnień lub odpowiedzi na poszczególne pytania i prawie złożenia zażalenia na czynności naruszające jego prawa. Nieletniego należy niezwłocznie przesłuchać. Nieletniemu, na jego żądanie, umożliwia się nawiązanie kontaktu z rodzicem albo opiekunem lub z adwokatem.

Dlatego tak ważne jest wsparcie i pomoc dziecku, które w sytuacji utrudnionego kontaktu i braku informacji, nie ma pojęcia gdzie i dlaczego trafiło, co niewątpliwie powodować może u niego wzmożony lęk.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 922), zwracam się do Pana Ministra z prośbą o udzielenie informacji o wdrożonych w jednostkach Policji oraz policyjnych izbach dziecka rozwiązaniach ułatwiających komunikowanie się z nieletnimi doświadczonymi trwale lub okresowo trudnością w komunikowaniu się, stopniu

¹ Biuletyn Rzecznika Praw Obywatelskich 2014, nr 5, Zasada równego traktowania – prawo i praktyka, nr 13, Obsługa osób głuchych i głuchoniewidomych w urzędach administracji publicznej. Analiza i zalecenia.

przygotowania kadry do kontaktów z nieletnimi doświadczonymi trwale lub okresowo trudnością w komunikowaniu się, stanu przygotowania do korzystania z alternatywnych form komunikowania się, umożliwiających nawiązanie kontaktu z nieletnimi posługującymi się językiem migowym oraz dostępu do zrozumiałej dla nich informacji.

z wyrazami szacunku
Marek Jankowski

Do wiadomości:

Pan dr Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich